

Experimentele netwerkvisitatie stimuleert PACT-aanpak Tilburg

Niet het 'leren door verantwoorden' van de corporatie, maar van een belangrijk netwerk waarin de corporatie participeert. Dat was de inzet van het netwerkvisitatie-experiment van Tiwos en Pentascope, met PACT-West als object én subject van visitatie.

De netwerkvisitatie van PACT-West in Tilburg vormt het eerste deel van een netwerkvisitatie-experiment waaraan de woningcorporaties Tiwos uit Tilburg en Zayaz uit 's-Hertogenbosch, samen met visiterend bureau Pentascope en de Stichting Visitatie Woningcorporaties Nederland (SVWN) vorm geven. Het experiment krijgt de komende maanden een vervolg in de netwerkvisitatie van het Bossche organisatienetwerk 'Thuis in de Wijk'.

De experimentele netwerkvisitatie van PACT-West was meteen ook een rijke visitatie, met toegevoegde waarde voor alle betrokken partijen, het netwerk voorop.

Stimuleren samenwerking en opbrengst PACT-aanpak

Het is al langer duidelijk dat maatschappelijke waarde, verbetering van het wonen en leven van bewoners, steeds meer tot stand komt door samenwerking van diverse partijen in een organisatienetwerken. Partijen, zoals woningcorporaties, kunnen het niet alleen; ze hebben elkaar en anderen nodig om taaie maatschappelijke vraagstukken, zoals armoede, leefbaarheid en duurzaamheid, op te pakken.

Dat inzicht bracht Tiwos ertoe om ditmaal geen corporatievisitatie maar netwerkvisitatie aan te gaan. In gesprek met belanghouders en partners werd daartoe het netwerk 'PACT-West' gekozen, een organisatienetwerk van partijen die met elkaar de brede en urgente maatschappelijke problematiek van Tilburg-West, PACT-wijk in een programma van de rijksoverheid, oppakken.

Een bijzondere visitatie volgde, met de grote uitdaging om een visitatie-aanpak te kiezen die aansluit bij organisatienetwerken en vooral bij het zoekende, van onderop ontwikkelende, experimentele karakter van PACT-West. Het werd een boeiende en rijke visitatie, met belangrijke inzichten over en voor het functioneren van PACT-West, zoals:

- de kracht van persoonlijke verbindingen met de bedoeling van het netwerk en met elkaar, vooral in de uitvoering
- de sterke samenwerking op basis van een gemeenschappelijke opdracht én relaties
- de waarde van de zoekende en groeiende ontwikkeling van het netwerk van onderop
- met ontwikkelpunten: blijf met elkaar in gesprek over de opdracht, ontwikkel ook ondersteunende structuren en 'tellende' manieren van waarderen, besteed bewust aandacht aan governance en legitimatie van het netwerk en bij de deelnemers.

Organisatienetwerk PACT-West kan ermee vooruit!

Ontwikkeling visitatie

In iedere 'reguliere' visitatie wordt het maatschappelijk presteren en functioneren van corporaties beoordeeld. Begeleid door een onafhankelijke en deskundige visitatiecommissie, kunnen belanghebbenden zich uitspreken over de corporatie en kunnen corporaties daarmee verantwoording afleggen en leren hun prestaties te verbeteren.

De netwerkvisitatie van PACT-West was allesbehalve regulier te noemen, maar stond als ontwikkelend experiment in het teken van de ontwikkeling van netwerkvisitatie als instrument.

Daartoe leverde het talrijke belangrijke inzichten op en een aantal concrete (half)producten, waaronder:

- visiteren van een organisatienetwerk vraagt een eigen benadering en methodiek die aansluit bij het functioneren en de ontwikkeling van organisatienetwerken en bij de specifieke kenmerken van een netwerk. Een eigensoortige methodiek, waarderingskader, proces/gesprek en rapport vormen daarvan zichtbare elementen
- netwerkvisitatie vraagt een opdrachtgeverschap en eigenaarschap die verder reiken dan alleen dat van de deelnemende woningcorporatie. Het is prima dat een deelnemende partij, zoals een woningcorporatie, initiatief neemt tot een netwerkvisitatie, maar voor het slagen van een netwerkvisitatie met optimale doorwerking en impact dient het netwerk als geheel de behoefte aan leren via visitatie uit te spreken en daartoe opdracht te geven
- een bijzondere uitdaging bij het visiteren van een (professioneel) netwerk betreft het betrekken van bewoners, in hun hoedanigheid als doelgroep en ontvanger van de waarde van het netwerk en soms ook als deelnemer in het netwerk, bij de waardering van het functioneren en de opbrengst van het netwerk.

Op deze manier visiteren van, in en met het netwerk stelt niet alleen eisen aan het gereedschap, de visitatiemethodiek, maar juist ook aan visitatoren en commissie. Het vraagt om kwaliteiten die verder reiken dan die van een auditor die een methodiek toepast: organiseren, schakelen, luisteren, open het gesprek ingaan, begeleiden van een groepsdialoog en kritische zelfreflectie, een variëteit in werkvormen inzetten, over grenzen van domeinen heen kunnen kijken, waarderen zonder te oordelen, enthousiasmeren, etc. Het experiment van PACT-West heeft laten zien dat dit er kan zijn.

Vervolg en informatie

Het experiment krijgt een vervolg met de netwerkvisitatie van 'Thuis in de Wijk', organisatienetwerk in 's-Hertogenbosch waarin woningcorporatie Zayaz deelneemt. Na deze visitatie zal het experiment 'netwerkvisitatie' als geheel grondig worden geëvalueerd en (mogelijk) de basis vormen voor de ontwikkeling van netwerkvisitatie als nieuw instrument van 'maatschappelijk leren (door verantwoorden)' van en voor organisatienetwerken.

Meer informatie is te vinden op <https://www.visitaties.nl/experimenten>.

Het rapport van de visitatiecommissie is te vinden op de websites van Tiwos en SVWN.

Voor vragen kunt u contact opnemen met:

Pentascopie

Joos Jacobs

E-mail: Joos.jacobs@pentascopie.nl

Tiwos

René Scherpenisse

E-mail: renescherpenisse@tiwos.nl

Stichting Visitatie Woningcorporaties Nederland (SVWN)

Paul Doevendans of Claudia Siewers

Tel. 030 7210780 / E-mail: info@visitaties.nl